

Lihaveiste turustamine ja eksport. Loomade ekspordiks vajalikud uuringud ja protseduurid

Tanel-Taavi Bulitko
ETKÜ juhatuse esimees

Lihaveiste müük 2016 vs 2017

- ▶ 2016.a müüdi läbi ETKÜ kokku 9141 veist:
 - 4956 nuumapulli
 - 3755 tõulooma
 - 430 tapalooma

- ▶ 2017.a tänaseni on müüdnud:
 - 1760 nuumapulli
 - 1678 tõulooma (sh 434 lihaveist)
 - 330 tapalooma

Statistika

- ▶ 2017.a oktoobrini on lihaveiseid müünud 164 lihaveisekasvatajat

Nuumapullide müük –Türgi

- ▶ Pullid vanuses kuni 12 kuud
- ▶ Maksimaalne kaal 320 kg
- ▶ Tõud: Li, Ch, Si, Ba, Hf, Ab
- ▶ Tingimused: nõuetekohane märgistus, pass, tõug
- ▶ Veterinaartingimused:
 - Farmitasand- vereproovide võtmine, vaktsineerimised ja töötused
 - Laboratooriumis toimub vereproovide analüüsimine:
 - Viirus diarröa
 - Veiste infekts. rinotrahheiit
- ▶ Alates esimeste menetluste algusest transportimiseni minimaalselt 21 päeva

Nuumapullide turustamine Türki

- ▶ Mis on muutunud?
- ▶ Võimalike ostjate arv väiksem
- ▶ Ostmist korraldab riik
- ▶ Oodatakse suuri koguseid
- ▶ Ostetakse hanke korras arvestades vähem pakkumise reegleid
- ▶ Ostjad ühinevad pakkumiste esitamiseks
- ▶ Ei ole kerge Baltikumi veiseid müüa
- ▶ Kogused väikesed
- ▶ Käesolev süsteem kehtib 2018.aasta lõpuni

Mis on tänane olukord

- ▶ Hanke võitjaks osutunud ettevõtte on Türgi riigiga leping Euroopast 50000 nuumapulli ostmiseks
- ▶ Pulle ei pea veterinaarselt Eestis uurima ega töötleva
- ▶ Rinotrahheiit?
- ▶ Karantiin viiakse läbi mujal Els
- ▶ See leping kehtib kuni hankes märgitud koguse täitmiseni
- ▶ Türgi saabumisel lõpphind 3,60 €/ el. kaalu kg kohta

Hinnad- Türgi-Pullid

- ▶ Limusiin, Šarolee - 2,50€/kg
 - ▶ Simmental- 2,35-2,40 €/kg
 - ▶ Angus- 2,30 €/kg
 - ▶ Hereford 2,20 €/kg
-
- ▶ Kaal maksimaalselt 320 kg laadimisel

Hinnad- Türgi-Lehmikud

- ▶ Limusiin, šarolee 2,20 €/kg
 - ▶ Simmental 2,10 2,15 €/kg
 - ▶ Angus 2,10 €/kg
 - ▶ Hereford 2,0 €/kg
-
- ▶ Põlvnemist ei vajata
 - ▶ 12 kuud maksimaalne valik
 - ▶ Peavad olema tõule vastavad
 - ▶ Eluskaalule piiranguid ei ole

Nuumapullid –Euroopa

- ▶ Limusiin, šarolee 2,65–2,75 €/kg
- ▶ Limusiini, šarolee ja Hele Akviteeni ristandid 2,50–2,65 €/kg
- ▶ Simmental 2,30–2,35 €/kg
- ▶ Angus 2,10–2,25 €/kg
- ▶ Hereford 2,00–2,15 €/kgs

- ▶ Ostumahud väiksemad
- ▶ Poola, Bosnia jt riigid

Tõuveiste müügi jagunemine

EESTI

EL

III RIIGID

Tõuloomade müük

- ▶ Nõudlus aasta-aastalt suurenenud, tänu Eesti lihavedelike kasvatuse maine tõusule Euroopas
- ▶ Enim nõutud Ab tiined ja mittetiined mullikad
- ▶ Ostjate huvi ka Si, Hf, Ch ja Li vastu
- ▶ Ilma jõudluskontrollita ei ole võimalik tõuloomi müüa
- ▶ Lisaks tõupaberitele peab ka looma välimik ja kehamass vastama vanusele

Tõuloomade müük (2)

- ▶ Tõuaretuses kasutada ainult kontrollitud põlvnemisega tõuraamatu pulli
- ▶ Pulli valikul arvestada geneetilise ja lineaarse hindamise tulemustega, mõnel juhul on ostja nõue, et loom või tema vanemad peavad olema lineaarselt hinnatud
- ▶ Müügiloomade grupi ettevalmistus (sh põlvnemisdokumendid) ja esitlemine ostjale

Perspektiiv tulevikus

Bioturvalisus ja karja tervis

- ▶ Eesti on vaba ohtlikest loomataudidest:
 - Suu- ja sõrataud (viimati 1982)
 - BSE
 - Schmallerberg
 - Sinikeel
 - 2016.a telliti läbi ETKÜ veterinaarsed uuringud
 - **10 057 loomale**

Ohud

- ▶ Eestis ei ole mingeid samme astunud riikliku tõrjekava osas järgmiste haiguste suhtes:
 - Veiste infektsioonide rinotrahheiit
 - Veiste viirusdiarröa
 - Paratuberkuloos
- ▶ Kas monitoorida, vaktsineerida, praakida?
- ▶ Tuleviku perspektiivis vajalik taotleda „vaba“ staatus

Tapaloomade müük

- ▶ ETKÜ vahendab tapaveiseid Poola:
 - parem hind rümbale alates 280 kg
 - noorloom kuni 29 kuud
 - ostja enda transport
 - kogumiskeskuse teenustasu 10€/loom

- ▶ ETKÜ ostab tapaveiseid alates 12 kuu vanusest – nii liha- kui piimatõugu.
- ▶
- ▶ Hinnad:
- ▶ pullid alates 12 kuud – rümp alates 280 kg, R klass 3,27 eur/kg.
- ▶ lehmad alates 29 kuud – rümp alates 260 kg, R klass 2,67 eur/kg.
- ▶ mullikas kuni 24 kuud – rümp alates 240 kg, R klass 3,09 eur/kg.

Oluline loomade müügi puhul

- ▶ Teadvustada oma karja tervislikku olukorda – müügiks sobib ainult terve ja elujõuline loom, müügiks ei sobi juhuslikult liiga noorelt tiinestatud loom
- ▶ Loomakasvataja vastutab, et kogumiskeskusesse saadetud loom ei oleks ülekaaluline, halvas konditsioonis või muul moel müügiks sobimatu
- ▶ Volitatud veterinaaril vastutus loomade laadimiseks lubamiseks ja vorm E7 väljastamisel

Oluline loomade müügi puhul (2)

- ▶ Ostja pole rumal – tõug passil peab sobima looma välimusega
- ▶ Kaaluvaidluste vältimiseks soetada taadeldav kaal
- ▶ Kannatlikkust loomade laadimisel!
 - loomi korjatakse mitmest farmist ja võib tekkida viivitusi
 - kui loomad farmist lahkuvad, siis omaniku jaoks töö lõppeb, kogumiskeskuses alles algab kordades rohkemate loomadega

Oluline loomade müügi puhul (3)

- ▶ LIISU ei ole vaid sünniregister – sinna tasub registreerida ka noorloomade massid, müügi puhul nõutud 200p ja 365p kaalumised
- ▶ Vaktsineerimine ei ole loomaomaniku tüütu kohustus, vaid kaitse enamlevinud viirushaiguste vastu
- ▶ Iga väike viga võimendub riigipiiril ja rikub Eesti loomakasvatajate mainet

Paberitöö loomade müügil

- ▶ Vorm E7
- ▶ Oluline on jälgida PRIA 7 päeva reeglit
- ▶ Loomad tuleb kanda ETKÜ lauta nr EE29746
- ▶ Jõudluskontrollis olevad loomad tuleb kanda jõudlusest välja elusmüügina, ETKÜ JKK kood 11222
- ▶ Tapaveiste puhul kanda loom jõudlusest välja peale taparaporti saamist
- ▶ Taparaporti andmed sisestada LIISU-sse

Tänan kuulamast!

